

Kakor je bil Miklošič, tako je tudi Jagić dika in ponos dunajskega vseučilišča; med obile njegove nekdane in sedanje učence in častivce, ki niso pozabili nanj, ampak so mu iskreno izrazili svojo vdanost, hvaležnost in ljubezen — naj se vrsti tudi »Ljubljanski Zvon« z željo, naj bi Jagić še dolgo vodil usodo slovanske filologije, katere prvi zastopnik je, in naj bi mu bilo usojeno še mnogo let uspešno in plodovito, kakor doslej, delovati na slavni stolici Miklošičevi.

Štirideset napevov za šolske pesmi v Koprivnik-Majcenovi »Začetnici«. Na svetlo dal Anton Kosi, učitelj v Središču. Cena 25 kr. V Ljubljani, 1898.

Med učnimi predmeti ljudske šole ima petje najbolj združevalno moč. Po svoji vsebini je pesem v dotiki z zemljepisom, zgodovino, s prirodoepisom, po svoji obliki tudi z jezikovnim poukom. V urah, ki so določene za ta učni predmet, se mora pesemsko besedilo razlagati in učiti. Velik olajšček je torej učitelju, da ima k pesmim, ki so v čitanki, primernih napevov. Zato je Kosijevo delce našim učiteljem gotovo dobro došlo. Gospod Kosi se je pa tudi potrudil, da bi zadostili njegovi napevi vobče svojemu namenu. Napevi so večinoma melodiozni, kar je za petje po sluhu neizogiben pogoj. Tudi nimajo ravno prevelikega glasovnega obsega, intervali niso pretežavni, niti preveliki, napevom je pridejan drugi glas, kar olajšuje učitelju spremljanje z glasbilom (instrumentom); ta drugi glas spremlja prvega večinoma v »poljudnih« intervalih (v terci in seksti). Ako še dostavim, da se napevi vobče ujemajo z besedilom, sem povedal, kar je sploh hvale vrednega.

Gosp. Kosi pa prosi v predgovoru svoje tovariše, naj mu blage volje naznanijo svoje opazke, ter dostavlja, da bode za vsako utemeljeno grajo iz srca hvaležen. Bodi mi torej dovoljeno, da ugodim tudi jaz ti prošnji.

Glede na jezik le eno opazko; namesto: v *Koprivnik-Majcenovi »Začetnici«* bi se moralo pravilno reči: v *Koprivnikovi in Majcnovi »Začetnici«*. — Gosp. izdajatelj je vrstil napeve, kakor so menda v »Začetnici«; bolje bi bil storil da bi jih bil razporedil, kakor so lažji in težji. — Za »tempo« bi bilo ostati pri italijanskih izrazih, ki imajo vsled stoletne rabe določeno veljavo, katero pozna vsaki učitelj z učiteljišča. Nekateri izdajateljevi izrazi izražajo vse drugo nego čas; treba bi jih bilo nadomestiti s primernejšimi — če že noče italijanskih — ter jih po veljavi vrstiti v predgovoru. — Ritem je pri napevih, ki naj se pojejo po sluhu, važnejši nego melodija, ker si le-to otroci mnogo lažje zapomnijo nego ritem; zato bodi ritem preprost in v posamnih melodiških oddelkih dosleden. Gosp. izdajatelj se pa menda te potrebe ne zaveda, ker ritem izpreminja brez vzroka, n. pr. v št. 1. v tretji (popolni) meri (taktu), v št. 2. v predzadnji meri itd. — Popravlja je nekoliko gorenjo splošno pohvalo, želim, da skrči g. izdajatelj v prih. izdaji nekaterim napevom glasovni obseg. Več nego ene oktave ne bi smeli obsegati napevi, ki so namenjeni ljudskošolskim začetnikom. Pri nekaterih napevih bi bil umesten obseg ene kvinte ali sekste zaradi slušnih in glasovnih predvaj. Za otroke v ti starosti je najprimernejša glasovna lega v »enočrtani« oktavi. »Dvočrtani« *d* in *e* ali celo *f* je previsok za ta otroška grla. — V predgovoru jo čitati: »... drugi glas... je namenjen za učiteljevo spremljanje na goslih.« Stereotipna opazka v enakih pesmaricah! Toda kaj naj izda glas enih gosli proti, recimo, 50 otroškim? Da bi bili na ti šolski stopinji tako izurjeni pevci, da bi mogli peti drugi glas, kakor si domišlja

g. izdajatelj, se mi vidi jako dvomno; nemožno pa je, da bi peli otroci take starosti glasove »male« oktave, kakor jih ima drugi glas v teh napevih. »Malega« *f/s* (str. 17. in 25.) pa tudi gosli nimajo. — Ako bi pa mogli otroci peti pridejani drugi glas, bi ga bilo treba na nekaterih mestih zastran pevnosti premeniti; naj navedem le predzadnjo mero v št. 24. in 5. mero v št. 34. — Slednjič še kratko opazko glede na pravopis. V $\frac{6}{8}$ meri se rabi četrtrinska stanka (pavza), če se prične z naglašenim (1. ali 4.) mernim delom; ni torej pravilno vezati z njo 2. in 3. ali 5. in 6. mernega dela (št. 20. in 34.). V št. 37. mora stati četrtrinska stanka namesto cele in ravno tako pred zadnjim ponavljanjem. V št. 21. naj se izpusti zadnja mera, predzadnja pa naj se popolni z osminsko stanko. Številu 14. bi bolje pristojala $\frac{6}{8}$, številu 22., 23., 26. in 27. pa $\frac{3}{8}$ mera. —

Toda navzlic tem in še nekaterim drugim malenkostnim nedostatom sme gosp. izdajatelj upati, da bode »njegova zbirčica pospeševala pevski pouk pri otrocih-začetnikih.«

Iv. M—a.

Izvestij naših srednjih šol nam je došlo letos le malo, in pribaviti smo si jih morali večinoma sami, da moremo o njih izpregovoriti kako besedo. Tako malo je še pri nas udomačena vsega omikanega sveta navada, da bi se iz spoštovanja do javnega mnjenja javnim glasilom dostavljali prosti izvodi vsake publikacije. Sicer pa razen izvestja nižje gimnazije v Ljubljani, v katerem je objavil neumorni naš prof. Rutar zopet zanimivo razpravo »Solin in njegove razvaline« (17 str.), ne nudijo vsa letošnja šolska poročila nič takega, kar bi utegnili zanimati »Zvonove čitatelje«. — Prof. Peruška nemško razpravo v nemškem izvestju višje gimnazije ljubljanske »Die Aberkios-Inscription. Eine orientierende Skizze« (35 str.) naj omenimo zategadelj, ker jo je gospod pisatelj, kolikor je nam znano, ponudil »Slovenski Matici«, a ta je kot preveč strokovnjaške ni mogla sprejeti; nato jo je prof. P. priredil nemški za izvestje. — Ljubljanske velike realke poročilo ima na čelu Albina Belarja spis: »Über Erdbebenbeobachtung in alter und gegenwärtiger Zeit und die Erdbebenwarte in Laibach«, ki je dosti obširen (43 str.), a po svedočbi tovariša-strokovnjaka tudi dosti širokousten ter se odlikuje po neki neslanosti; nosi namreč na čelu sliko, kažočo »Instrumenten-Zimmer« potresne opazovalnice ljubljanske, a sredi nje podoba potresnega opazovavca v dolgem favstovskem talarju — menda Belarja samega; s tem se je g. pisatelj res — uvekovečil. — Po naznanilu »Slov. Naroda« sodeč, je menda prav zanimivo (?) izvestje slovite gimnazije celjske, toda nam ni prišlo pred oči. — Gimnazija kranjska, ki je imela to leto že pet razredov, pa letos ni kar nič izvestja izdala in ga menda tudi prihodnje leto ne bo. Ne vemo, ali ji je naša lanjska opazka o nje neumestnem nemškem programu sapo zaprla ka-li? Ako jo je res, nas to prav veseli, ker nam to priča, da tudi pri nas javno mnenje še kaj velja.

Še neka splošna opazka glede naših izvestij nam je na jeziku, in nočemo je zamolčati; tiče se pa vnanje oblike jezikovne v onem skromnem delu, ki je odmerjen slovenščini. Zdi se ne samo nam, ampak tudi drugi so nam povedali isto misel, da ta uradna slovenščina v šolskih izvestjih ni navadna slovenščina naših boljših leposlovnih listov, ampak nekako drevena, napetolična, in da se ji že od daleč vidi šolski prah, in nje nemški ali morda tudi latinski podstavki so kaj razločni. Da, da, štil je duša vsakega jezika, a iz šolske štilistike se ga ne naučiš!